

Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.

Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

---

Matthaeus Voland Ericus Everts

Collegii Logici Disputatio IV. De Terminis Logicis Et Antepraedicamentis

Rostochii: Kilius, 1642

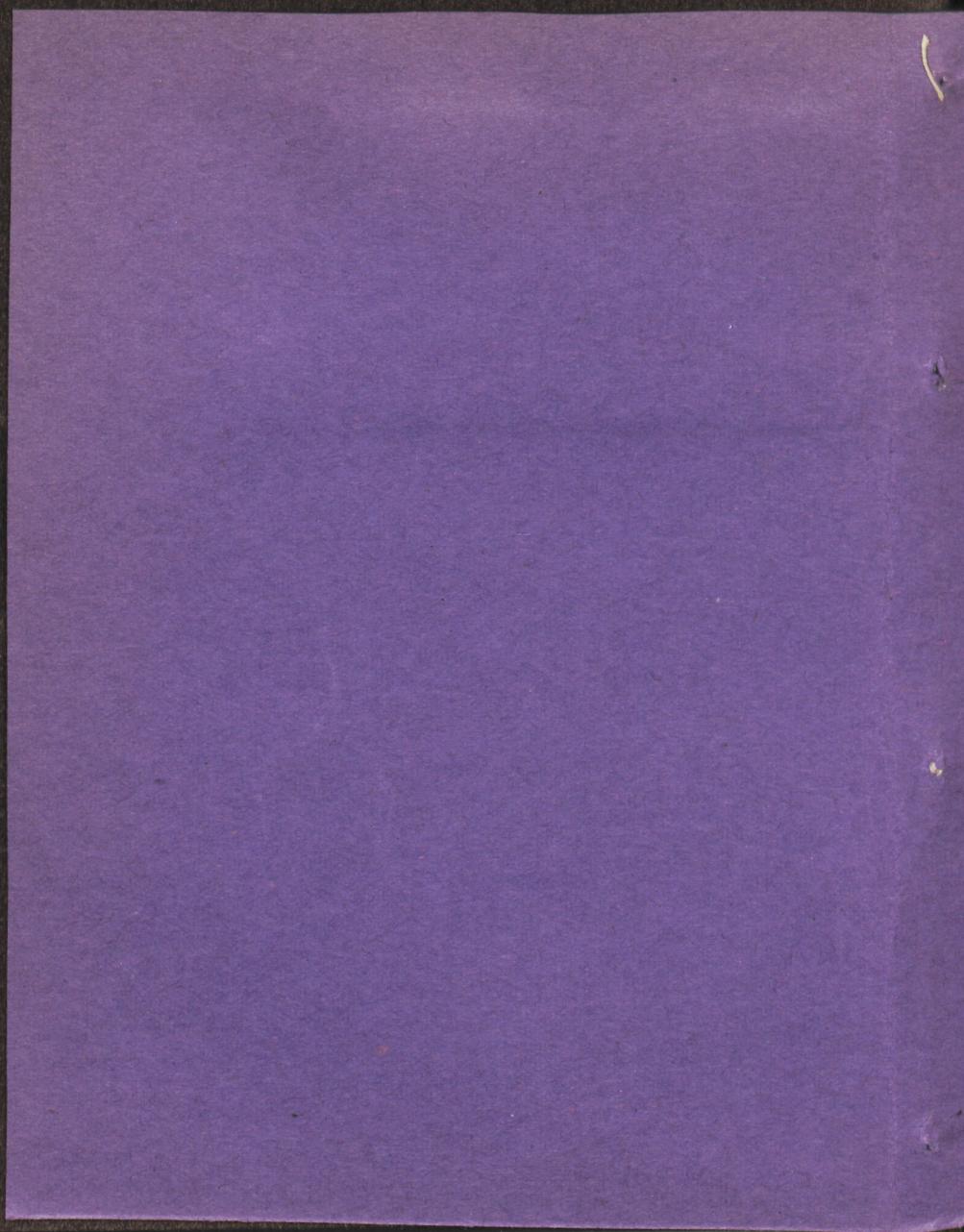
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729607585>

Druck Freier Zugang

R u. phys 1642

Voland, Matthaeus,
Collegii logici disputatio
2 - 11

67

בשנת השמיטה
COLLEGII LOGICI
Disputatio IV.
DE
PRÆDICAMENTIS
IN GENERE ET IN SPE-
CIE DE SUBSTANTIA ET
QVANTITATE,

Quam
PERMISSU
Amplissimæ Facultatis Philosophicæ
In Alma Rosarum

SUB PRÆSIDIO
M. MATTHÆI VOLAND,
Mœno-Francofurtani S. S. Theol.
Studioſi,

Prastantissimis & literatissimis suis Dominis
Collegis ventilandam proponit
ERICUS EVERES/ Holsatus.
Ad diem Martij, Anno 1642.

ROSTOCHII,
Typis NICOLAI KILLI, Acad. Typogr.
ANNO M. DC. XLII.

AMANOLINTTAMAN

AMANOLINTTAMAN

AMANOLINTTAMAN

AMANOLINTTAMAN

AMANOLINTTAMAN

AMANOLINTTAMAN

AMANOLINTTAMAN

AMANOLINTTAMAN

Collegij Logici
DISPUTATIO QUARTA

De

PRÆDICAMENTIS IN GE-
NERE ET IN SPECIE DE SUB-
STANTIA ET QUANTITATE.

I*n* nobis primo intuitu sese offert illa quæstio, quæ quæritur, cuius disciplinæ sit agere de prædicamentis? Ubj nos ponimus has conclusiones. I. Prædicamentorum doctrina ad Logicam pertinet: Quia Objectum Logices omne Ens esse in prima nostra disputatione defendimus; omne autem Ens comprehenditur in hisce categoriis, intellige, quod habet vera requisita, ut aliquid directè vel lateraliter in prædicamento collocari queat. Quum igitur omnis disciplina objectum suum perspectum cognitumq; habere debeat & in prædicamentis objectum Logicæ ceu in synopsi quadam ob oculos suo modo nobis ponatur, non absq; ratione peculiarem etiam considerationem de prædicamentis instituimus. Hinc argumentor.: Quodcunq; est disciplinæ Logicæ objectum, illud etiam debet esse cognitum, sed prædicamenta sunt disciplinæ Logicæ objectum, E. prædicamenta debent esse cognita. Et quidem prout Logicæ sunt considerationis, in Logica etiam sunt proponenda. II. Quodcunq; pertinet ad finem Logicæ, id in Logica proponi debet. Finis enim debet esse norma totius disciplinæ practicæ, Atqui ad finem Logicæ pertinent prædicamenta. Nam finis Logici boni est facere posse bonas

A

bonas

bonas definitiones, divisiones, prædications &c. Quæ omnia hauriri possunt & debent ex prædicamentorum doctrina. Nam ibi monstratur ratio vera definiendi & dividendi, ibi etiam traditur materia faciendi propositiones affirmativas, & sic consequenter ex propositionibus syllogismos. Atqui hic est finis isq; internus Logicæ, ut id in prima nostra disputatione proposuimus. II-Conclusio. Tractatio prædicamentorum generalis secundum distinctam cognitionem pertinet ad Metaphysicam: In hac enim disciplina de substantia & accidentibus tractatur in actu signato id est, definitur, quid sit substantia, quid sit accidentis, & earum rerum adjunguntur divisiones. At in Logicis hi termini considerantur in actu exercito, prout applicantur, & operatio juxta illos instituitur. Dicitur in hac conclusione, quod Prædicamenta in Metaphysica secundum distinctam cognitionem considerentur, ut ita inter tractationem eorumdem Logicam & Metaphysicam differentia aliqua observetur. Nam Logica de his tractat, ut confusè saltem cognoscat & præcognoscat suum objectum operationis, circa quod versari debet; uti quilibet artifex aliquo modo & quidem confusè objectum suū, circa quod occupatur, debet cognoscere. Sic aurifaber, objectum suū, aurum sc. debet habere cognitum, sed tamen non distinctè. Cognitio enim distincta & accurata relinquitur alij scientiæ. Sic etiam Logica confusam saltem prædicamentorum notitiam habere tenetur, eorundemq; accuratiorem cognitionem Metaphysicæ relinquere. Propterea in nostrâ datâ conclusione extant hæc verba, *tractatio generalis*, ad significandum generaliter saltem non quoad specialiora in Metaphysicis considerari prædicamenta. Nam cælū, elementa, & corpora mixta sunt quidem substantiæ, quæ tamen quoad specialiorum contemplationem ad aliam disciplinam vid. Physicā pertinent.

II. Hæc sunt quæ de hac quæstione proponenda erant, quid de cæterorum sententijs, quæ variæ adhuc sunt, judicandum, ex dictis facile patet, & quemlibet hac in re liberè judicantē meritò patimur.

III. Objiciunt autem contra primam conclusionem I. Metaphysica considerat Ens. E. non Logica. Respond. negando consequiam, & distinguendo inter rem consideratam & modum considerandi: Licut enim Ens vel res ipsa in varijs disciplinis tractetur,

tur,

tur, modus tamen tractandi est diversus. Sic homo est consideratio-
nis Ethicæ & Physicæ; Ethicæ, quatenus est virtutibus ciuititer
informandus: Physicæ; quatenus est species corporis naturalis.
Ita etiam de Ente agit Logicus, de Ente etiam agit Metaphysicus,
sed tamen sub diversa consideratione. Logicus ens considerat, prout
substat notionibus secundis, Metaphysicus considerat illud in actu
signato, id est in communi suâ naturâ explicando ejus naturam &
affectiones, ut & species ejusdem, vel potius quasi species. Objici-
unt II. Quidquid est modus differendi, non agit de Entibus ipsis,
Logica est modus differendi E. Logica non agit de Entibus ipsis.
Respond. negando maiorem. Nam ille modus discurrendi etiam
versatur circa Entia realia, quæ sunt primarium objectum Logicæ,
prout tamen substant notionibus secundis. Propositiones enim &
syllogismi fiunt ex prædicamentis, prædicamenta autem propo-
nunt res ipsas, circa quas etiam nostra occupata est Logica. Hinc
illæ regulæ consequentæ formalis dirigentes Syllogismorum for-
mam, non sunt fictæ, sed habent fundamentum in rebus ipsis.
Quare B. Augustinus lib. 2. de doct. Chriſt. elegantissimè inquit:
Ipſa veritas connexionum non instituta, sed animadversa est, ab
hominibus, & notata, ut eam possint vel discere, vel docere, nam
est in rerum ratione perpetua, & divinitus instituta. Insurgunt
III. Doctrina Logica tota est de notionibus secundis. At prædi-
camenta non sunt de notionibus secundis. E. Respond. negando ma-
iorem, si simpliciter intelligatur ita posita. Versatur enim Logica
& circa Ens reale & Ens rationis.

3.

IV. Hactenus resolvi argumenta objicibilia contra primam
nostram conclusionem, accedo ad solutionem argumentorum ob-
jecibilium contra secundam conclusionem.

V. Objici potest hic primò quantitas, quæ non est considera-
tionis Metaphysicæ, quia non potest abstrahi à materia; Siquidem
ab eadem fluit. Variè hic responderi potest; Primò dicimus cum
Scaliger, Exerc. 319. f. 3. Angelos habere etiam quantitatem in-
telligibilem, vel secundum nostrum concipiendi modum, nec ta-
men eosdem possidere materiam. 2. Negamus quantitatem non
posse abstrahi à materia, vel subjecto cui inhæret. Si enim hæc sen-
tentia

tentia stare deberet, Mathematicæ nobis tollerentur disciplinæ, quæ utiq; considerant quantitatem abstractam à subjecta materia: Mathematicus enim considerat lineam, vel superficiem, non considerato subjecto, cui hæc insunt. 3. dicimus, quod et si & quantitas fluere à materia, & abstrahi ab eadem non posset, tamen in Metaphysica tractari indirecte & per accidens queat, ut præcognoscatur subiectum alius inferioris disciplinæ, videlicet Mathematicæ. 2. Objiciunt aliás etiam ita: Si de summis generibus agitur in Metaphysicis, cur non etiam agitur de illis, quæ continentur sub ijsdem. Respond. quia abstractio Metaphysicæ hoc ipsum non admittit. 3. Proferunt hanc objectionem: Prædicamentalis substantia est composita ex materia & forma, ut docet Perer. lib. I. de Phil. c. 6. at ista non potest abstrahi à materia, & ita non est considerationis Metaphysicæ. Hinc formari potest jam talis Syllogismus: Omne id, quod non potest abstrahi à materia, id non est considerationis Metaphysicæ; At substantia prædicamentalis est id quod non potest abstrahi à materia. E. Substantia prædicamentalis non est considerationis Metaphysicæ. Major est clara ex Abstractione Metaphysica: Minor probata est ex Perer. l. & c. cit. Respond. ad minorem negando: siquidem substantia spiritualis finita illa revera est abstracta à materia; Si autem urgeatur ipsa substantia corporea, notandum est, abstractionem à materia, in re, quæ abstracta dicitur, tollere vel materiam ipsam, vel modum considerandi materialem, qui est in ordine ad motum, qua ratione materialia in Physicis tractantur. In Metaphysicis autem agitur de substantia materiali secundum considerandi modum Metaphysicum. Ad probationem minoris itidem responderi potest, non omnem substantiam prædicamentalem esse compositam ex materia & forma. Angeli enim sunt substantiae prædicamentales, nec tamen habent illam compositionem. 4. Objicere solent text. Arist. 4. Metaph. c. 2. l. 2. Ejusdem scientiæ est speculari Ens & species entis & species specierum. Respond: hoc ipsum intelligendum esse, & intelligi posse de speciesbus Entis proximis, & remotis etiam sub eadem scibiliis tractatione contentis. Hæc dicta sunt de hac quæstione.

VI. Quæ-

VI. Quæritus præterea; An in prædicamentis agatur de rebus, an verò vocibus? ubi respondeatur, quod in ijsdem agatur de rebus, non vocibus. Nam ea, quæ pertractantur in prædicamentis, sunt substantia & accidens, at ea sunt entia reverè realia & positiva, non nudæ saltem voces: Huc refer versus illos vulgares: Summus Ari-
stoteles trutinando cacumina rerum In duo divisit, quicquid in
orbe fuit; videlicet in substantiam & accidentia. Sed tamen hæc
cognitio rerum hic loci non est distincta, sed tantum confusa, ut
aliquo modo saltem objectum Logices præcognoscatur, & in Sy-
nopsi quasi ob oculos nobis ponatur.

VII. Præmissis præmittendis conferamus nos ad definitionem prædicamenti: Prædicamentum est dispositio rerum per genera
subalterna & species subalternas, & infimas ac individua sub uno
aliquo genere generalissimo.

VIII. Hæc definitio generalis potest applicari in omnibus specialibus definitionibus prædicamentorum, vel substantiæ, vel Quantitatis, vel Qualitatis, &c. v. g. Substantia est dispositio substantiarum per genera subalterna, & species subalterna, & infimas ac individua sub genere aliquo generalissimo. (substantia.) Sic quantitas est dispositio quantitatum per genera subalterna & species subalterna & infimas ac individua sub genere aliquo generalissimo; & sic in cæteris etiam prædicamentis res sese habet. Hujusmodi generales definitiones in specialibus rerum definitionibus applicabiles plures dantur. Sic in Ethicis definitur virtus per habitum electivum, consistentem in mediocritate, quoad nes, definita ratione viri prudentis, l. 2. ad Nicomach. c. 5. Exinde jam potest talis generalis definitio formari: Virtus est habitus servans mediocri-
tatem circa objectum suum: Hæc definitio generica potest accommodari ad omnes speciales Virtutum specialium definitiones: Virtutes enim morales, ut & earundem vitia opposita gaudent una & eadem definitione generali, mutato saltem objecto. Qui igitur novit objecta omnium virtutum, facilimè easdem, ut & vitia iisdem opposita definire poterit. v. g. Fortitudo est virtus moralis mediocritatem observans circa terribilia & fiducialia secundum hominem. Andacia est vitium morale in excessu peccans circa terribilia & fiducialia

ducialia secundum hominum. Timiditas est vitium morale in defectu peccans circa terribilia & fiducialia secundum hominem. Sic temperantiae objectum sunt voluptates, quae gustu & tactu percipiuntur. Hinc jam definitio: Temperantia est virtus moralis observans mediocritatem circa voluptates, quae gustu & tactu percipiuntur. Sic Liberalitatis objectum sunt ~~χειρες μηνες~~ lib. 2. ad Nicom. c. 3. sumtus sc. minores & mediocres. Facilis nunc est definitio, quae talis fieri potest: Liberalitas est virtus moralis observans mediocritatem circa ~~τα χειρες μηνες~~ seu circa sumtus minores & mediocres, & ita omnes omnino virtutes definiri possunt, mutatis earundem tantum objectis. Hæc etiam de definitione prædicamenti sufficient.

IX. Quæritur autem, quot sint prædicamenta, ubi respondere placet, denarium esse numerum prædicamentorum.

X. Hic peccant alij in excessu, alij in defectu quoad numerum videlicet prædicamentorum; In excessu Pythagorei, qui 20 prædicamenta constituerunt, ut habet *Philosophus lib. 1. Metaph. c. 5.* Alij neoterici undecimum prædicamentum pro entibus rationis posuerunt, vid. Tolet. in Categ. quest. 1. In defectu peccant, qui prædicamentum unum faciunt, Ens, ut Plato in Sophista, vel duo, ut Zenocrates, vel tria, ut Valla, vel quatuor, ut Stoici, vel quinq; ut Plotinus, vel Sex, ut Avicenna & Mendoza d. 9. *Metaph. Sect. 2. §. 16, 17, 18.* vel novem, ut Nicostratus.

XI. Sed opinionibus hisce omnibus rejectis merito numerum hunc prædicamentorum denarium, communi Logicorum bonorum applausu receptum approbatumq; approbamus & nos, atq; retinemus; De quo Mendoza loquitur, disput. *Metaph. 9. §. 20.* & disputat. 13. §. 4. ubi dicit, divisionem illam in decem prædicamenta non esse examinandam lydio lapide, sed pingui Minervâ accipendam, & sequendam: Itaq; numerus hic non potest à priori aut ratione aliqua demonstrari, sed inductione solum confirmari, ut *Suarius disput. 39. Sect. 2. num: 17.* ex Avicenna docet.

XII. Numerus hic denarius prædicamentorum omissis alijs sufficientiæ ejusdem probationibus rectissimè probatur à 10. Summū generibus. Tot sunt Prædicamenta, quo sunt summa genera, sub

Subquibus prædicamenta disponi possunt. At illa decem sunt, ad quæ omnia entia creata referri possunt. E. tot prædicamenta esse debent. Et à posteriori tutissimè hic numerus si probari debeat, probari potest: quianec plura nec pauciora haec tenus prædicamenta commodè & rationabiliter dari potuerunt, quām ista decem. E. illa sunt sufficientia.

XIII. Hæc de numero prædicamentorum, corundemq; probatione sufficient, nunc etiam ulterius queritur quænam' requisita sint observanda, ut aliquid directè in prædicamento colloceatur.

XIV. Ut autem aliquid directè in prædicamento collocetur, notandum, à Conimb. octo requiri conditiones, tres quidem ex parte vocis, & quinq; ex parte rei. I. ut sit vox una non tam quoad sonum, quām quoad significationem, ut homo. II. ut sit incomplexa, id est, plures conceptus non exprimat, sicuti homo doctus. III. ut habeat accommodatum significandi modum. Modus autem hic in substantiis est, ut concretè efferantur & pronuncientur; in accidentibus autem abstractè. Sic in prædicamento collocatur homo, leo, albedo, nigredo, non autem humanitas, leoninitas, album, nigrum. Hæ sunt conditiones ex parte vocis significantis. IV. Illud quoquo quod in prædicamento poni debet directè, debet esse ens: Hinc excluduntur figura Chimæra, Cerberus, &c V. ut sit ens reale; Inde excluduntur entia rationis, ut & privationes. VI. ut sit ens per se. Qua conditione hinc amandantur entia per accidens, ut sunt vestis, Statua &c. VII. ut sit ens finitum. VIII. ut sit ens completum.

XV. Hæc quoq; de Prædicamentis in genere sufficienter hac vice dicta sunt: Aggredior tractationem ipsius substantiæ.

XVI. Substantia est Ens per se subsistens; In qua definitione notanda venit ipsius substantiæ formalis ratio, quæ est ipsa substantia, non sumendo vocem hanc specialiter, pro suppositalitate, sed generaliter, prout subsistere dicitur omne illud, quod non inhæret alteri per modum accidentis, & ita non tantum suppositis, sed etiam aliis substantiis tribuitur.

XVII. Di-

Substantia

XVII. Divid. 1. Substantia alia est materia, alia forma, alia ex materia & forma composita, videatur *Philosophus lib. 2. de Anima. c. 1.* textu 2. 2. Substantia alia est completa alia incompleta. 3. Substantia alia est corporea, alia est Spiritualis: Definitiones harum substantiarum patent ex votibus, ideoq; lubens easdem silentio prætereo. 4. Substantia alia est prima, alia est secunda. Substantia prima est substantia singularis, ut Petrus. Substantia secunda est substantia universalis, ut homo, leo, animal.

XVIII. Axiomata de substantia notanda sunt hæc: 1. Omni substantiæ commune est non esse in subjecto. *Arist. in Categ. subst.* 2. Substantia prima hoc aliquid significare videtur. ibid: 3. Substantia nihil est contrarium; 4. Substantia non recipit magis & minus. 5. Una & eadem numero substantia habet vim accipiendi contraria. Arist. l. cit. 6. Quod in uno est substantia, in alio accidens esse nequit. 7. Intersubstantiam & accidens non datur medium. 8. Sublati substantijs primis nihil loci relinquitur cæteris omnibus. Hæc quoq; de substantia dicta hic sufficiant. Quarum ad prædicamentum Quantitatis progrederior.

XIX. Quantitas est ens per se extensum, vel Quantitas est à quæs dicuntur quanta vel aliquot.

XX. Formalis ratio quantitatis non est in mensura; quia mensura est relativum quid, at quantitas est absolutum quid, 2. mensura non est ipsa quantitas præcisè, sed id quo quantum cognoscimus, ut docet Aristoteles 10. *Metaph. c. 1.* quod est contra Albertum M. & Thomam. Nec 2. in divisibilitate, juxta Scotum, & plerosq; Thomistas. Nam divisibile est aliquid naturā posterius quantitate; non enim ideo res est quanta, quia apta est, ut dividatur, sed contrā potius ideo apta est dividi, quia quantitatem habet. Siquidem divisibilitas est attributum ex extensione quantitatis secutum. Nos igitur juxta recentiorum communem sententiam formalem rationem quantitatis in extensione consistere dicimus.

XXI. Extensio vero est quadruplex: 1. entitativa, quæ oritur ex ipsa entitate. 2. quantitativa, quæ est ratione ordinis, quem habent partes diversæ inter se, ita caput continuatur collo, & non manui, collum brachio, & non pedi. 3. Actualis extensio, cum diversæ

diversæ partes corporis actu occupant diversas partes loci, & re ipsa una alteram excludit. 4. Aptitudinalis, cùm duæ diversæ partes corporis dicuntur posse habere duas partes diversas loci & una alteram loco excludere apta nata est. Et in hac ultima extensione formalem rationem quantitatis collocare non dubitamus.

XXII. David. quantitas est vel continua, vel discreta: Continua, cujus partes communī aliquo termino copulantur; & alias appellatur magnitudo; Sed notandum tunc est, Magnitudinem non sumi relativē, prout parvitatē opponitur, quo sensu ad prædicamentum. Relationū ab Aristotele refertur; verūm absolute, ut magnum dicatur omne illud, quod extensum est.

XXIII. Ad quantitatem continuam referunt lineam, superficiem, corpus, locum & tempus. Sed de loco & tempore sentiendum quid sit, in conflictu dicam.

XXIV. Quantitas discreta est, cujus partes non copulantur communī termino. Huc referunt numerum & orationem.

XXV. Axiomata. 1. Quantitati nihil est contrarium. 2. Quantitas non recipit magis & minus. 3. Maxime proprium est quantitati æquale & maxūs Vale dici. Addo. 4. Quantitatis nullam esse actionem & efficaciam.

XXVI. Tantum etiam de substantia & quantitate hāc vice dicere nobis placuit; pleniorem & accuratiorē tractationē hisce de rebus Metaphysicorum choro committimus.

AN dentur aquæ supra cælestes? Resp. affirmando præ-
eunte nobis sacrâ paginâ, que hujusmodi dari aquas
satis aperte testari videtur: Cùm enim caput primum Gene-
sœus explicamus, hec verba v. 6. & 7. capititis istius cit: expre-
sè posita videmus: Et dixit Deus, fiat firmamentum in me-
dio aquarum, & distinxit inter aquas & aquas. Et fecit
Deus firmamentum, & distinxit inter aquas, que erant sub
firmamento, & inter aquas, que erant supra firmamentum
& fa-

¶ factum est ita. Et vocavit Deus firmamentum cælum. Hoc ipsum Regius Psalmista comprobare videtur, dum inquit Psalm. 104. v. 3. ^{pol est ubi} גּוֹתָה שְׁמַיִם כִּירֻעָה ^{pol est ubi} הַמְקֹרָה בְּמֵימֶת עַלְיוֹ תְּרוֹן ^{pol est ubi}

id est: Extendens cælum sicut cortinam contignans in aquis excelsa sua. Et idem Rex & Psaltes Psal. 148. v. 4. & seq. clarius haec exprimit:

הַלְלוּ שְׁמֵיְתְּנוּ וְהַמִּיסְתְּרֵנְתְּ אֲשֶׁר
כָּעֵל הַשְּׁמִינִי: וְהַלְלוּ אֶת יְהוָה

id, est Laudate cæli cælorum, & aqua quæ super cælum sunt Laudent nomen Domini. Ex hisce dictis & testimonio divinis hujus modi supra cælestes aquas dari satis super ergo confirmari videtur.

An Cælum habeat materiam? Resp. affirmando contra Averroem, qui lib. de substantia Orbis dixit, corpus cælestis non esse compositum ex materia & forma & esse potius subjectum quantitatis & figure, quam materiam, atq. ob id de eo & corporibus hisce inferioribus non univocè dici corpus, sed hoc corpus esse medium quoddam inter puram potentiam & purum actum: Sed in hisce verbis Averroes ipse ipsum refutat, dum inquit cælum esse subjectum quantitatis & figure.

Uerum filius in Magistratu constitutus patri privato preferendus? Resp. affir.

An Patri potestas vita & necis in filium committenda? Resp. Neg.

Universitäts
Bibliothek
Rostock

[http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn729607585/phys_0016](http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729607585/phys_0016)

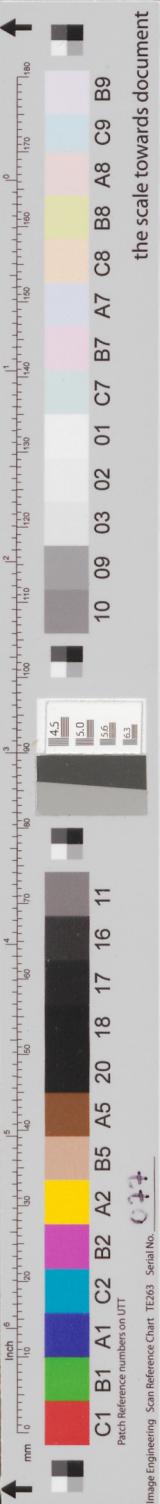
DFG

XL. *Demonstratio quæ sit à causa remota* conclusionem negativam, nunquam affirmativam remotā, non necessariò ponitur effectus, sublatā tollitur effectus. Unde syllogismi demotamā sunt in secunda figura in modo *Camest* quid respirat, habet animam sensitivam, *Lapis sensitivam*. *E. lapis non respirat*. In hac demonstratione sensitiva est causa remota respirationis, noua primita anima sensitivā, non ponitur respiratio, pri sensitivam habent, non tamen respicant. Proxima respirationis. Exinde perspicuum est, sa, e. g. anima sensitivā non posse procedere a etiū, respirationem. Negativè tamen optinet, Sublatā enim causā remotā, effectus monstratio à causa remota habet aliquam conve- monstratione absolute ita dicta, quia utraq; efficit ab ea 1. quia non est causa proxima, per 2. quia propositiones non sunt immediatae. De effectu longè est perfectior illa, quæ est à causa demonstratione ab effectu propositiones immittit non contingit in demonstratione à causa remota causa est, neque propositiones immediate

XL. Sed dicat fortassis aliquis hanc divisionis non esse immediatam, sed dari alia genera idq; probet objiciendo. 1. Averrois opinio genera demonstrationum, aliam *τέχνην*, aliam *τέχνην*, quæ demonstratur *τέχνη & διόπτρα* simul. It *com. 95. & in epit. cap. de demonstratione & lib. 2. alibi Resp.* Objicienti hoc dubium, non esse demonstrationem aliam *propter quid tantum*, aliam. *simul.* Nam omnis demonstratio *διόπτρα* involvit

2. Objiciunt & alij hoc modo: Si datur de ad effectum, & vicissim ab effectu ad causam, monstratio ab effectu ad effectum aliud nec Ratio, quia propter necessariam effectum con-

C

the scale towards document